

TER KENNISNEMING

INSPECTIE van
het **ONDERWIJS**

Kantoor Zoetermeer
Postbus 501
2700 AM ZOETERMEER
(Bredewater 24)
Telefoon (079) 320 33 33
Telefax (079) 320 33 39

Aan de afdeling leerplichtzaken van de gemeente
Apeldoorn
t.a.v. de heer P.J.H. van den Brand
Postbus 9033
7300 ES Apeldoorn

Datum 29 september 2005
Uw brief van
Onderwerp advies leerplichtzaken
Oms kenmerk 200541962
Doorkiesnummer 079-320 3333
E-mail

Geachte heer Van den Brand,

Op verzoek van de Minister van OCW heeft de inspectie van het onderwijs op 23 september 2005 een bezoek gebracht aan Wonderwijs in Loenen, gemeente Apeldoorn, om na te gaan of deze instelling kan worden beschouwd als school voor voortgezet onderwijs volgens de Leerplichtwet 1969.

Om deze vraag te kunnen beantwoorden heeft de inspectie de volgende onderzoeksvraag opgesteld. *Is het onderwijs op deze school dusdanig ingericht dat sprake is van een inrichting die overeenkomt met een bekostigde school voor voortgezet onderwijs?* Hieronder is deze onderzoeksvraag nader uitgewerkt in enkele deelvragen.

Onderzoeksvragen Voortgezet Onderwijs

1. *Krijgt elke leerling onderwijs geboden gericht op algemene maatschappelijke voorbereiding en persoonlijke vorming vergelijkbaar met de basisvorming?*
2. *Wordt voor elke leerling vastgesteld welk diploma of welke kwalificatie voor die leerling bereikbaar is?*
3. *Wordt het onderwijs afgestemd op het niveau dat voor die leerling bereikbaar is en krijgt bijgevolg elke leerling onderwijs geboden in de vakken die voor het behalen van dat diploma of die kwalificatie noodzakelijk zijn?*
4. *Wordt er bij het onderwijs mede vanuit gegaan dat leerlingen opgroeien in een multiculturele samenleving?*

In de bijlage zijn de bevindingen op genoemde deelvragen weergegeven. Voor het voortgezet onderwijs geldt dat de inspectie daarbij ook de bevoegdheden van de leraren beoordeelt.

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden heb ik op 23 september 2005 samen met mijn collega de heer C.H. van Baak een bezoek aan de school gebracht en gesprekken gevoerd met een lid van het zogenoemde kernteam en een leraar. Voorafgaand aan het bezoek heeft Wonderwijs het schoolplan 2005 – 2009 toegestuurd. Tijdens het bezoek zijn documenten die op de inrichting van de schoolorganisatie betrekking hebben, overhandigd en/of ingezien, waaronder het rooster, een lijst van leerlingen en een lijst van de leraren en hun specifieke bevoegdheden. Ook is het leerlingvolgsysteem ingezien. Tenslotte is een

korte rondleiding gemaakt waarbij is verkend van welke leermiddelen de school gebruik maakt.

Tijdens het bezoek waren 4 leerlingen op de afdeling voor voortgezet onderwijs van Wonderwijs Loenen ingeschreven, in leeftijd variërend van 13 tot en met 15 jaar. Gezien de leeftijden van de leerlingen gaat de inspectie er daarbij van uit dat Wonderwijs voor deze leerlingen de basisvorming aanbiedt. Wonderwijs Loenen richt zich voor een zeer beperkt aantal leerlingen op het verzorgen van voortgezet onderwijs, namelijk uitsluitend als de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Aan de school zijn momenteel 6 docenten verbonden met een eerste of tweede graads bevoegdheid in één of meerdere vakken. De inspectie heeft er daarbij op gewezen dat het gewenst is dat de school streeft naar de benodigde bevoegdheid van alle leraren. De eveneens vereiste verklaringen omtrent het gedrag zijn vrijwel allemaal aanwezig. Waar dit niet het geval is, heeft men toegezegd dit op korte termijn te regelen.

Voor wat betreft de vraag of de inrichting van Wonderwijs te Loenen overeenkomt met die van een bekostigde school voor **voortgezet onderwijs**, constateert de Inspectie van het Onderwijs, dat dit op dit moment **in voldoende mate** het geval is. De oordelen op de onderscheiden onderzoeksvragen worden in de bijlage toegelicht. In een volgend toezichtscontact zullen de daarin vermelde verbeterpunten aan de orde komen.

Op basis van het bovenstaande adviseert de inspectie u de vier ingeschreven leerlingen voor het schooljaar 2005 - 2006 te beschouwen als zijnde ingeschreven op een school voor voortgezet onderwijs. Het gaat hierbij om onderscheiden situaties, die in de bijlage bij deze brief nader worden omschreven. Mogelijk zijn leerlingen in andere gemeenten woonachtig. Ik wil u in dat geval vragen uw collega leerplichtambtenaar van de betreffende gemeente mee te delen.

Mocht u hierover vragen hebben, dan ben ik voor overleg bereikbaar via Rijksinspectiekantoor Zoetermeer.

De inspectie stelt het op prijs geïnformeerd te worden over het uiteindelijke besluit van de gemeente Apeldoorn, alsmede over eventuele vervolgacties uwerzijds.

Met vriendelijke groet,
de inspecteur van het onderwijs,

drs. M.H. Uunk

Bijlage(n) : - de bevindingen op de onderzoeksvragen vo

C.C. : Wonderwijs Loenen;
Mevr. drs. A. Lassing- van Midden, coördinerend inspecteur
Rijksinspectiekantoor Zwolle t.a.v. de heer C.H. van Baak, inspecteur.

AANMERKINGSONDERZOEK WONDERWIJS TE LOENEN (VOORTGEZET ONDERWIJS)

Aangezien Wonderwijs te Loenen zich presenteert als instelling die naast basisonderwijs ook onderwijs aanbiedt aan leerlingen in de leeftijdscategorie van 13 tot 18 jaar, heeft de inspectie van het onderwijs onderzoek gedaan als ware de instelling een school voor voortgezet onderwijs. Gezien de leeftijden van de ingeschreven leerlingen is daarbij vooralsnog alleen gekeken naar de basisvorming.

Onderzoeksvragen Voortgezet Onderwijs

1. *Krijgt elke leerling onderwijs geboden gericht op algemene maatschappelijke voorbereiding en persoonlijke vorming vergelijkbaar met de basisvorming?*
2. *Wordt voor elke leerling vastgesteld welk diploma of welke kwalificatie voor die leerling bereikbaar is?*
3. *Wordt het onderwijs afgestemd op het niveau dat voor die leerling bereikbaar is en krijgt bijgevolg elke leerling onderwijs geboden in de vakken die voor het behalen van dat diploma of die kwalificatie noodzakelijk zijn?*
4. *Wordt er bij het onderwijs mede vanuit gegaan dat leerlingen opgroeien in een multiculturele samenleving?*

Om deze onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden, heeft de Inspectie op 23 september 2005 aan de locatie van Wonderwijs te Loenen een bezoek gebracht. De locatie is gevestigd in een voormalige fabriek. Het pand bestaat uit meerdere grote ruimtes, waarbinnen onder andere door gedeeltelijke splitsing van de verdieping kleinere deelruimtes zijn gerealiseerd. Buiten het gebouw zijn veel voorzieningen, waaronder dierenhokken en een paardenstal, een weiland dat mede als sportveld wordt gebruikt, groentetuintjes, een vijver en allerlei speelvoorzieningen, waaronder een grote zandbak.

Tijdens het inspectiebezoek hebben een lid van het zogenoemde kernteam en een leraar een toelichting gegeven op de huidige situatie.

Volgens deze toelichting:

- a. heeft Wonderwijs Loenen nu vier leerlingen ingeschreven in de leeftijd van de basisvorming;
- b. vormen deze leerlingen momenteel één groep, maar heeft elke leerling (op één uitzondering na) een niveauaanduiding gekregen volgens de gangbare indeling in het voortgezet onderwijs. Drie leerlingen werken op havo/vwo niveau. Eén leerling met een problematische voorgeschiedenis is aangemeld na psychiatrische bemoeienis. Met deze leerling wordt gewerkt aan terugkeer van de leerbereidheid, en aan bevordering van het nemen van zelfverantwoordelijkheid. De inspectie is van mening dat de school deze situatie, waarin momenteel in eerste instantie hulpverlening wordt geboden, moet formaliseren tot een leertraject dan wel leer-werktraject, bijvoorbeeld in overleg met de leerplichtambtenaar. Deze laatste is overigens wel bij de plaatsing betrokken geweest. De leerlingen werken ongeveer op het niveau van tweede jaar van de basisvorming.
- c. worden aanmeldingen regelmatig afgewezen, omdat het onderwijsaanbod nog onvoldoende is uitgekristalliseerd. Wonderwijs laat alleen leerlingen toe waarvoor het benodigde onderwijsaanbod reeds aanwezig is.
- d. kiezen de leerlingen zelf wanneer ze welke vakken doen, waarbij bewaakt wordt dat over meerdere jaren vrijwel alle vakken aan bod komen. Lichamelijke oefening wordt niet stelselmatig gegeven, zij het dat veel mogelijkheden van bewegen aanwezig zijn en ook frequent gebruikt worden, waaronder paardrijden. Vakken als techniek en verzorging komen meer zijdelings aan bod, niet zozeer als leerstof maar vanuit activiteiten van leerlingen. Naast de reguliere vakken zijn leerlingen ook met Spaans bezig, al naar gelang hun interesses. Eén leerling volgt het vak Nederlands met onderwijsmaterialen van de Nederlandse Handels Academie.
- e. gaat de school verkennende gesprekken voeren voor samenwerking met het Veluws College, om te waarborgen dat een volledig pakket kan worden aangeboden. Men streeft naar de aanwezigheid van een volledig pakket methodische leermiddelen. Ict-hulpmiddelen zijn beschikbaar.

- f. werken de leerlingen volgens een rooster. Wekelijks zijn er voortgangsgesprekken. Daarvan wordt aantekening gemaakt in de leerlingendossiers.

Uitkomsten vragen Voortgezet Onderwijs

Wat zijn de antwoorden op de onderzoeksvragen 1 tot en met 4, als ware Wonderwijs te Loenen een school voor Voortgezet Onderwijs?

1. Krijgt elke leerling onderwijs geboden gericht op algemene maatschappelijke voorbereiding en persoonlijke vorming vergelijkbaar met de basisvorming?

Deze deelvraag kan niet volledig positief beantwoord worden. Op dit punt is verbetering nodig. Voor de leerlingen geldt dat zij op hoofdlijnen, maar niet in alle vakken een onderwijsprogramma krijgen dat voor de basisvorming overeenkomt met het onderwijsprogramma op reguliere middelbare scholen. Het specifieke karakter van de wijze van leren op Wonderwijs maakt het noodzakelijk om het huidige onderwijsaanbod te vergelijken met de (nieuwe) kerndoelen en op basis daarvan incongruenties te signaleren en te verbeteren. De instelling heeft de inspectie duidelijk gemaakt dat zij bereid is om het aanbod te verbreden en systematisch in relatie te brengen tot de kerndoelen en de examenisen. De inspectie wijst er in dat kader op dat samenwerking met een school voor voortgezet onderwijs hier een duidelijke bijdrage aan kan leveren. Dit punt staat voor dit schooljaar op de verbeteragenda.

2/3. Wordt voor elke leerling vastgesteld welk diploma of welke kwalificatie voor die leerling bereikbaar is? Wordt het onderwijs afgestemd op het niveau dat voor die leerling bereikbaar is en krijgt bijgevolg elke leerling onderwijs geboden in de vakken die voor het behalen van dat diploma of die kwalificatie noodzakelijk zijn?

De inspectie heeft de indruk dat dit het geval is, ook al is er nog geen sprake van diploma's. Streven naar startkwalificaties is bij één van de leerlingen echter wel in beeld. De inspectie heeft geconstateerd dat de school bij iedere leerling voldoende zicht heeft op het niveau dat haalbaar is.

De school houdt regelmatig en volgens een vast ritme leerlingenbesprekingen. De registratie van vorderingen kan verbeterd worden. Nu bestaat dit vooral uit het verzamelde leerlingenwerk en uit notulen van besprekingen. Daarin zijn de vorderingen en de aanpak op hoofdlijnen aangegeven. Nadere precisering is gewenst. Op landelijk leerwijsniveau is dit een verbeterpunt voor dit schooljaar.

4. Wordt er bij het onderwijs mede vanuit gegaan dat leerlingen opgroeien in een multiculturele samenleving?

Dit aspect komt voldoende aan de orde. Omgaan met elkaar is een belangrijk thema binnen Wonderwijs Loenen, inclusief het omgaan met verschillen, waaronder de multiculturele samenleving.

Conclusie van de Inspectie

De persoonlijke en maatschappelijke vorming van de leerling krijgt concreet gestalte in een lesprogramma zoals hierboven omschreven. Het aangeboden curriculum komt in voldoende mate overeen met dat van het reguliere VO. Er wordt gewerkt in de richting van een kwalificatie die/diploma dat voor de leerling bereikbaar is, maar op het onderdeel van het leerstofaanbod is verbetering gewenst. De beoogde samenwerking met het Veluws College kan hier aan bijdragen. Ook 'het volgen' van de ontwikkeling van iedere leerling kan nog verbeterd. Ook dit heeft de school inmiddels als aandachtspunt geformuleerd. In dit verband beoordeelt de inspectie het als positief dat de school sinds kort beschikt over een uitgewerkt schoolplan, waarin een meerjarenplanning van verbeterpunten is opgenomen.

De meerderheid van de docenten van Wonderwijs Loenen beschikt over een voldoende bevoegdheid. De beschikbaarheid van bevoegde leraren is een blijvend punt van aandacht.